

Сергата Є.В.

Sergata Ye.V.

Особливості нормативно-правових актів, що гарантують медичне забезпечення співробітників МВС в мирний та воєнний час

Peculiarities of legal acts guaranteeing medical care for employees of the Ministry of Internal Affairs in peacetime and wartime

Державна установа «Територіальне медичне об'єднання МВС України по Полтавській області», м. Полтава, Україна

State Institution "Territorial Medical Association Of The Ministry Of Internal Affairs Of Ukraine For Poltava Region", Poltava, Ukraine

evgeniya.sergata@gmail.com

Вступ

Право на охорону здоров'я є ключовою темою дискусій у всьому світі, а забезпечення реалізації цього права й можливості населення отримати доступ до потрібної медичної допомоги перебуває у центрі уваги. Країни світу стикаються з різноманітними проблемами в галузі охорони здоров'я, які регулюються міжнародно-правовими актами, зокрема Загальною декларацією прав людини, Міжнародним пактом про економічні, соціальні та культурні права ООН, Хартією основоположних прав Європейського Союзу, Конвенцією про права осіб з інвалідністю (табл. 1) [1].

У Загальній декларації прав людини, прийнятій і проголошеній резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року (стаття 25), ідеться про таке: «Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини [2].

Далі зазначимо про Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, головний внесок якого полягає в проголошенні основних прав людини, які мають бути закріплені в законодавстві кожної цивілізованої країни. У статті 12 Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права вказано, що держави, визнаючи право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, повинні вжити таких заходів для повного здійснення цього права, які є необхідними для забезпечення скорочення смертності та дитячої смертності, а також здорового розвитку дитини, поліпшення всіх аспектів гігієни зовнішнього середовища і гігієни праці в промисловості, запобігання і лікування епідемічних, ендемічних, професійних та інших хвороб і боротьби з ними, створення умов, які б забезпечували всім медичну допомогу і медичний догляд у разі хвороби [3].

Хартія основних прав Європейського Союзу (стаття 35) проголошує: «Кожна людина має право на доступ до профілактичної медичної допомоги та користуватися медикаментозним лікуванням на умовах, встановлених національним законодавством та практикою. Підвищена увага повинна приділятися захисту

Таблиця 1

Порядок прийняття нормативно-правових документів, що забезпечують право людини на здоров'я

№ з/п	Дата прийняття	Набув чинності	Назва документу
1.	Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948 р.	10.12.1948 р.	Загальна декларація прав людини
2.	Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966 р.	03.02.1976 р.	Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права ООН
3.	Проголошена на засіданні Європейської Ради 07.12.2000 р.	01.12.2009 р.	Хартія основоположних прав Європейського Союзу
4.	Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 13.12.2006 р.	16.12.2009 р. /для України 06.03.2010 р.	Конвенція про права осіб з інвалідністю

здоров'я людини при розробці та здійсненні всіх політик та дій Європейського Союзу» [4].

У статті 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю держави-учасниці визнають, що особи з інвалідністю мають право на найбільш досяжний рівень здоров'я без дискримінації за ознакою інвалідності. Держави-учасниці мають вживати усіх належних заходів для забезпечення доступу осіб з інвалідністю до послуг у сфері охорони здоров'я, які враховують гендерну специфіку, у тому числі до реабілітації за станом здоров'я. У статті 26 ідеться, що для того, щоб надати особам з інвалідністю можливість досягнення й збереження максимальної незалежності, повних фізичних, розумових, соціальних та професійних здібностей і повного включення й залучення до всіх аспектів життя, держави-учасниці організують, зміцнюють та розширюють комплексні абілітаційні та реабілітаційні послуги й програми, особливо у сфері охорони здоров'я, зайнятості, освіти й соціального обслуговування [5].

Метою дослідження є аналіз законодавчої бази стосовно правових підстав медичного забезпечення співробітників МВС у мирний і воєнний час.

Об'єкт і методи дослідження

Для досягнення поставленої мети було проведено дослідження законів України, розпоряджень Кабінету Міністрів, наказів Міністерства внутрішніх справ України методом контент-аналізу: з усієї законотворчої бази були відібрані лише ті, що стосувалися організації охорони здоров'я співробітників МВС, в тому числі й у воєнний час.

Результати дослідження та їх обговорення

В Україні медичне забезпечення співробітників МВС характеризується відомчою належністю й адміністративно-правовим регулюванням його організації і виконання функцій, що зумовлено специфічними умовами служби в підрозділах МВС.

Основним законодавчим актом, що координує правове забезпечення права на медичне забезпечення співробітників МВС, є Конституція України:

- кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування;
- охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм;
- держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності [6].

Основними принципами охорони здоров'я в Україні є:

- визнання охорони здоров'я пріоритетним напрямом діяльності суспільства і держави, одним

з головних чинників виживання та розвитку народу України;

- дотримання прав і свобод людини і громадянина у сфері охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій;

- відповідність завданням і рівню соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, наукова обґрунтованість, матеріально-технічна і фінансова забезпеченість;

- орієнтація на сучасні стандарти здоров'я, медичної та реабілітаційної допомоги, застосування сучасних цифрових технологій, телемедицини та теле-реабілітації, поєднання вітчизняних традицій і досягнень та кращого світового досвіду у сфері охорони здоров'я;

- попереджувально-профілактичний характер, комплексний соціальний, екологічний, медичний та реабілітаційний підхід до охорони здоров'я;

- формування єдиного медичного інформаційного простору як сукупності баз даних, технологій їх ведення та використання, інформаційно-комунікаційних систем, що функціонують на основі єдиних принципів і загальних правил, а також на засадах інтегрованості, інтегрованості і впровадження інструментів електронної охорони здоров'я;

- дотримання принципів безбар'єрності та інклюзії при наданні медичної та/або реабілітаційної допомоги, у тому числі з використанням методів і засобів телемедицини [7].

МВС України відповідно до покладених на нього завдань розробляє, організовує і здійснює комплекс профілактичних, лікувальних, оздоровчих і реабілітаційних заходів, спрямованих на охорону та зміцнення здоров'я осіб, які згідно із законодавством мають право на медичне обслуговування в закладах охорони здоров'я МВС України; здійснює управління закладами охорони здоров'я, що належать до сфери управління МВС України.

Далі перелічимо особливості медичного забезпечення співробітників МВС:

- 1) безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України;

- 2) у разі відсутності за місцем проходження служби, місцем проживання або тимчасового перебування поліцейських закладу охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України чи відповідних відділень або спеціального медичного обладнання, необхідного для надання медичної допомоги, а також у невідкладних випадках медична допомога надається державними або комунальними закладами охорони здоров'я;

- 3) у разі відсутності спеціального медичного обладнання, медичних фахівців або спеціалізованих відділень у закладах охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України, а також в інших державних та комунальних закладах охорони здоров'я, медичних показань, визначених закладом охорони здоров'я

Міністерства внутрішніх справ України, бюджетних асигнувань поліцейський може бути направлений за висновком відповідного закладу охорони здоров'я на обстеження або лікування до приватного закладу охорони здоров'я або іноземного медичного закладу;

4) поліцейські мають право на пільгове реабілітаційне, санаторно-курортне лікування, оздоровлення та відпочинок у медичних реабілітаційних центрах, санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах та оздоровчих закладах Міністерства внутрішніх справ України за рахунок бюджетних коштів, визначених на утримання Міністерства внутрішніх справ України в порядку, що встановлюється Міністерством внутрішніх справ України;

5) поліцейські зобов'язані щороку проходити комплексний медичний огляд (диспансеризацію), а за необхідності – цільові медичні огляди, психофізіологічні обстеження і тестування в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України;

6) під час дії воєнного стану поліцейським гарантується безоплатне медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я будь-якої форми власності [8].

До початку воєнних дій на території України були опубліковані основні нормативні документи, які регламентують медичне забезпечення в цілому і медичне забезпечення співробітників МВС зокрема (табл. 2).

З 2014 року залишається актуальним питання проведення третинної профілактики – реабілітації співробітників МВС – учасників бойових дій з захворюваннями кістково-м'язової системи. Реабілітація учасників бойових дій – це один із найважливіших напрямків діяльності органів державної влади щодо створення та реалізації програм соціального захисту бійців, збереження або відновлення фізичного та психологічного здоров'я учасників бойових дій, досягнення ними соціально-психологічного благополуччя.

Війна поставила нам нові виклики і в розрізі профілактики захворювань кістково-м'язової системи співробітників МВС, і щодо їх реабілітації в рамках третинної профілактики.

Ризик травмування особового складу підрозділів МВС є досить високим, тому держава на законодавчому рівні забезпечує своєчасне виявлення негативного впливу на здоров'я співробітників під час виконання професійних обов'язків, а також оперативне надання

медичної допомоги, проведення лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів.

З огляду на це у вищевказані нормативні документи були внесені зміни з початку воєнних дій на території України і опубліковані нові нормативно-правові акти, які регулюють порядок медичного забезпечення співробітників МВС, профілактику хвороб (зокрема, захворювань кістково-м'язової системи) у співробітників МВС та їх реабілітацію (табл. 3).

Для дотримання вимог нормативно-правових актів щодо проведення реабілітації співробітникам МВС з захворюваннями кістково-м'язової системи в ДУ «ТМО МВС України по Полтавській області» створено низку наказів з урахуванням особливостей роботи і можливостей закладу (рис. 1). В основі лежить Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», згідно з яким вийшла Постанова КМУ «Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» від 03.11.2021 року № 1268, на основі яких вийшли накази МОЗ «Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах» 16.11.2022 р. № 2083 та Наказ по ТМО від 07.04.2023 р. «Про затвердження програм реабілітації та реабілітаційних маршрутів пацієнта»:

- Порядок організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах;
- Програма реабілітації для хворих із захворюваннями та порушеннями опорно-рухового апарату;
- Маршрут пацієнта при наданні реабілітаційної допомоги та відновного лікування.

Високий рівень медичного забезпечення є важливим чинником, який впливає на результати діяльності співробітників МВС. Співробітник, ризикуючи власним життям, має розраховувати на надання своєчасної медичної допомоги та медичної підтримки у разі тимчасової або часткової/повної втрати працездатності.

Перспективи подальших досліджень

Подальше вивчення нормативної бази проведення реабілітації співробітників МВС з захворюваннями кістково-м'язової системи дозволить визначити перспективу удосконалення нормативно-правових актів цього напрямку. Важливо розуміти, які саме зміни можна буде вносити на розгляд для покращення реабілітації та спрощення процедури її отримання.

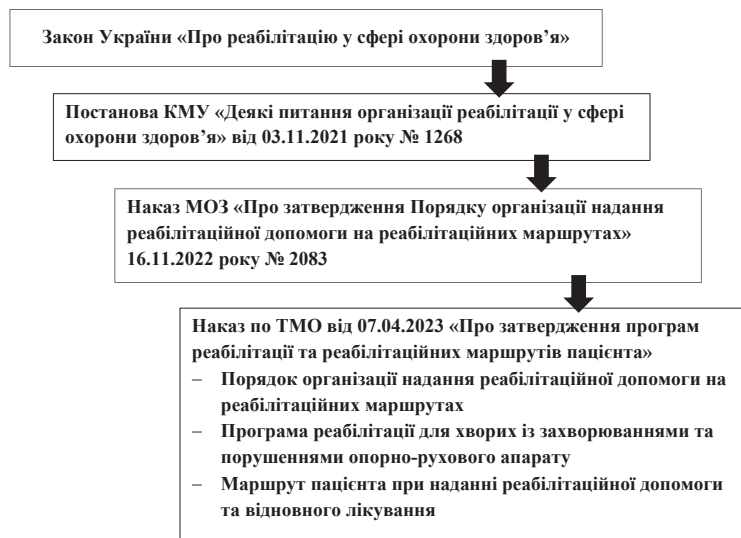
Таблиця 2

Основні нормативні документи, які регламентують медичне забезпечення в цілому і медичне забезпечення співробітників МВС зокрема до початку російсько-української війни

№ з/п	Дата підписання документу	№ документу/наказу	Назва документу/наказу
1.	28.06.1996 р.	254к/96-ВР	Конституція України
2.	19.11.1992 р.	2801-ХІІ	Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
3.	04.11.2003 р.	1296	Наказ МВС «Про медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я системи МВС України»
4.	18.08.2014 р.	831	Наказ МВС «Про затвердження Порядку організації медичного забезпечення в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій»

Опубліковані нормативно-правові акти з внесеними змінами з початку воєнних дій на території України, які регулюють порядок медичного забезпечення співробітників МВС, профілактику хвороб (зокрема, захворювань кістково-м'язової системи)

№ з/п	Дата підписання документу	Дата внесення останніх змін	№ документа/наказу	Назва документа/наказу
1.	28.06.1996 р.	02.12.2019 р.	254к/96-ВР	Конституція України [6]
2.	19.11.1992 р.	21.03.2024 р.	2801-ХІІ	Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [7]
3.	02.07.2015 р.	11.04.2024 р.	580-VIII	Закон України «Про Національну поліцію України» [8]
4.	15.12.2021 р.	09.08.2023р.	1962-ІХ	Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» [9]
5.	16.12.2022 р.	01.12.2023 р.	1462	Постанова КМУ «Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» [10]
6.	04.11.2003 р.	07.11.2017 р.	1296	Наказ МВС «Про медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я системи МВС України» зі змінами [11]
7.	18.08.2014 р.	24.10.2022 р.	831	Наказ МВС «Про затвердження Порядку організації медичного забезпечення в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій» [12]
8.	10.12.2015 р.	-	1561	Наказ МВС «Про затвердження Порядку проходження комплексного медичного огляду (диспансеризації) поліцейськими» [13]
9.	04.02.2016 р.	-	84	Наказ МВС «Про закріплення особового складу військових частин та підрозділів Національної гвардії України за закладами охорони здоров'я МВС» [14]
10.	03.06.2016 р.	20.12.2017 р.	462	Наказ МВС «Про затвердження Інструкції про порядок медичного обслуговування в закладах охорони здоров'я МВС» зі змінами [15]
11.	01.11.2016 р.	-	1146	Наказ МВС «Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попереднього і періодичних медичних оглядів (диспансеризації) у закладах охорони здоров'я МВС» [16]
12.	14.06.2017 р.	06.03.2024 р.	507	Наказ МВС «Про затвердження Переліку закладів охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України» [17]
13.	03.04.2017 р.	23.05.2024 р.	285	Наказ МВС «Про затвердження Положення про діяльність медичної (військово-лікарської) комісії МВС» зі змінами [18]
14.	19.02.2018 р.	-	119	Наказ МВС «Про організацію та проведення аеромедичної евакуації повітряними суднами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України» [19]
15.	18.06.2018 р.	26.12.2018 р.	516	Наказ МВС «Про організацію обов'язкового проходження медико-психологічної реабілітації військовослужбовців Національної гвардії України та поліцейських» [20]
16.	16.11.2022 р.	02.12.2022 р.	2083	Наказ МОЗ «Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах» [21]

Рис. 1. Підпорядкованість нормативно-правових актів щодо проведення реабілітації співробітникам МВС із захворюваннями кістково-м'язової системи в ДУ «ТМО МВС України по Полтавській області»

Висновки

Нормативно-правові акти, які були опубліковані після початку воєнних дій в Україні, та зміни, які в них внесені, суттєво відрізняються від попередніх редакцій зі зміщенням акцентів на своєчасну профілактику.

За період від початку воєнних дій в Україні до сьогоднішня система надання медичної допомоги співробітникам МВС удосконалюється в напрямку профілактики хвороб (зокрема, захворювань кістково-м'язової системи) і реабілітації.

Література

1. Муляр Г. Зарубіжний досвід функціонування системи охорони здоров'я в контексті забезпечення реалізації права на охорону здоров'я. *Вісник Академія праці, соціальних відносин і туризму*. 2020; 1-2:43-52. DOI 10.33287/11206.
2. Загальна декларація прав людини: ООН від 10.12.1948 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: ООН від 16.12.1966 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Хартія основних прав Європейського Союзу від 07.12.2000 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303>
5. Конвенція про права осіб з інвалідністю: ООН від 13.12.2006 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
6. Конституція України (зі змінами). Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України № 2801-ХІІ від 19.11.1992 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
8. Про Національну поліцію України (зі змінами): Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
9. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України № 1053-IX від 03.12.2020 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20>
10. Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я: Постанова КМУ №1462 від 16.12.2022 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1462-2022-%D0%BF>
11. Про медичне забезпечення в закладах охорони здоров'я системи МВС України: Наказ МВС № 1296 від 04.11.2003 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0596-04>
12. Про затвердження Порядку організації медичного забезпечення в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Наказ МВС № 831 від 18.08.2014 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-14>
13. Про затвердження Порядку проходження комплексного медичного огляду (диспансеризації) поліцейськими: Наказ МВС № 1561 від 10.12.2015 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1663-15>
14. Про закріплення особового складу військових частин та підрозділів Національної гвардії України закладами охорони здоров'я МВС: Наказ МВС № 84 від 04.02.2016 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/departament-okhoroni-zdorovya/nakaz-mvs-vid-04022016-84-pro-zakriplennya-osobovogo-skladu-viiskovix-castin-ta-pidrozdiliv-nacionalnoyi-gvardiyi-ukrayini-za-zakladami-okhoroni-zdorovya-mvs-zi-zminami-vnesenimi-nakazom-mvs-vid-06122017-999>
15. Про затвердження Інструкції про порядок медичного обслуговування в закладах охорони здоров'я МВС: Наказ МВС № 462 від 03.06.2016 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-16>
16. Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попереднього і періодичних медичних оглядів (диспансеризації) у закладах охорони здоров'я МВС: Наказ МВС № 1146 від 01.11.2016 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1543-16>
17. Про затвердження Переліку закладів охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС № 507 від 14.06.2017 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0845-17>
18. Про затвердження Положення про діяльність медичної (військово-лікарської) комісії МВС: Наказ МВС № 285 від 03.04.2017 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0559-17>
19. Про організацію та проведення аеромедичної евакуації повітряними суднами Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України: Наказ МВС № 119 від 19.02.2018 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-18>
20. Про організацію обов'язкового проходження медико-психологічної реабілітації військовослужбовців Національної гвардії України та поліцейських: Наказ МВС № 516 від 18.06.2018 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/departament-okhoroni-zdorovya/nakaz-mvs-vid-18062018-516-pro-organizaciyu-obovyazkovogo-prohodzennya-mediko-psihologicnoi-reabilitaciyi-viiskovoslužbovciv-nacionalnoyi-gvardiyi-ukrayini-ta-policejskix-zi-zminami-vnesenimi-nakazom-mvs-vid-26122018-1055>
21. Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах: Наказ МОЗ № 2083 від 16.11.2022 року [цитовано 18.09.2024]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1516-22>

References

1. Muliar H. Zarubizhnyi dosvid funktsionuvannia systemy okhorony zdorovia v konteksti zabezpechennia realizatsii prava na okhoronu zdorovia [Foreign experience of functioning of the health care system in the context of ensuring the realization of the right to health care]. *Visnyk APSVT*. 2020;1-2:43-52. DOI 10.33287/11206.

2. Zahalna deklaratsiia prav liudyny: OON [Universal Declaration of Human Rights: UN] vid 10.12.1948 roku [Cited 18.09.2024] Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Mizhnarodnyi pakt pro ekonomichni, sotsialni i kulturni prava: OON [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: UN] vid 16.12.1966 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042
4. Khartiia osnovnykh prav Yevropeiskoho Soiuzu [Charter of Fundamental Rights of the European Union] vid 07.12.2000 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303>
5. Konventsiiia pro prava osib z invalidnistiu: OON [Convention on the Rights of Persons with Disabilities: UN] vid 13.12.2006 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
6. Konstytutsiia Ukrainy (zi zminamy). Zakon Ukrainy [The Constitution of Ukraine (as amended). Law of Ukraine] № 254k/96-VR vid 28.06.1996 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-bp>
7. Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia: Zakon Ukrainy [Fundamentals of Ukrainian legislation on health care: Law of Ukraine] № 2801-XII vid 19.11.1992 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
8. Pro Natsionalnu politsiiu Ukrainy (zi zminamy): Zakon Ukrainy [On the National Police of Ukraine (with amendments): Law of Ukraine] № 580-VIII vid 02.07.2015 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
9. Pro reabilitatsiiu u sferi okhorony zdorovia: Zakon Ukrainy [On rehabilitation in the field of health care: Law of Ukraine] № 1053-IX vid 03.12.2020 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20>
10. Deiaki pytannia orhanizatsii reabilitatsii u sferi okhorony zdorovia: Postanova KMU [Some issues of the organization of rehabilitation in the field of health care: Resolution of the CMU] №1462 vid 16.12.2022 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1462-2022-%D0%BF>
11. Pro medychne zabezpechennia v zakladakh okhorony zdorovia systemy MVS Ukrainy: Nakaz MVS [On medical care in health care institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 1296 vid 04.11.2003 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0596-04>
12. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii medychnoho zabezpechennia v systemi Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh situatsii: Nakaz MVS [On the approval of the Procedure for the organization of medical support in the system of the State Emergency Service of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 831 vid 18.08.2014 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-14>
13. Pro zatverdzhennia Poriadku prokhodzhennia kompleksnoho medychnoho ohliadu (dyspanseryzatsii) politseiskymy: Nakaz MVS [On the approval of the Procedure for passing a comprehensive medical examination (dispensation) by the police: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 1561 vid 10.12.2015 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1663-15>
14. Pro zakriplennia osobovoho skladu viiskovykh chastyn ta pidrozdiliv Natsionalnoi hvardii Ukrainy za zakladamy okhorony zdorovia MVS: Nakaz MVS [On securing the personnel of military units and units of the National Guard of Ukraine at health care institutions of the Ministry of Internal Affairs: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 84 vid 04.02.2016 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/departament-oxoroni-zdorovya/nakaz-mvs-vid-04022016-84-pro-zakriplennya-osobovogo-skladu-viiskovix-castin-ta-pidrozdiliv-nacionalnoyi-gvardiyi-ukrayini-za-zakladami-oxoroni-zdorovya-mvs-zi-zminami-vnesenimi-nakazom-mvs-vid-06122017-999>
15. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok medychnoho obsluhovuvannia v zakladakh okhorony zdorovia MVS: Nakaz MVS [On the approval of the Instructions on the procedure for medical care in health care institutions of the Ministry of Internal Affairs: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 462 vid 03.06.2016 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-16>
16. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia oboviazkovykh poperednoho i periodychnykh medychnykh ohliadiv (dyspanseryzatsii) u zakladakh okhorony zdorovia MVS: Nakaz MVS [On the approval of the Procedure for mandatory preliminary and periodic medical examinations (dispensation) in health care institutions of the Ministry of Internal Affairs: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 1146 vid 01.11.2016 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1543-16>
17. Pro zatverdzhennia Pereliku zakladiv okhorony zdorovia Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy: Nakaz MVS [On approval of the List of Health Care Institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 507 vid 14.06.2017 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0845-17>
18. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro diialnist medychnoi (viiskovo-likarskoi) komisii MVS: Nakaz MVS [On the approval of the Regulation on the activity of the medical (military-medical) commission of the Ministry of Internal Affairs: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 285 vid 03.04.2017 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0559-17>
19. Pro orhanizatsiiu ta provedennia aeromedychnoi evakuatsii povitrianymy sudnamy Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh situatsii, Natsionalnoi hvardii Ukrainy ta Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy: Nakaz MVS [On the organization and conduct of aeromedical evacuation by aircraft of the State Emergency Service of Ukraine, the National Guard of Ukraine and the State Border Service of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 119 vid 19.02.2018 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-18>
20. Pro orhanizatsiiu oboviazkovoho prokhodzhennia medyko-psykholohichnoi reabilitatsii viiskovosluzhbovtiv Natsionalnoi hvardii Ukrainy ta politseiskikh: Nakaz MVS [On the organization of compulsory medical and psychological rehabilitation of servicemen of the National Guard of Ukraine and police officers: Order of the Ministry of Internal Affairs] № 516 vid 18.06.2018 roku [Cited 18.09.2024]. Available at: <https://mvs.gov.ua/uk/documents/normativno-pravovi-akti/departament-oxoroni-zdorovya/nakaz-mvs-vid-18062018-516-pro-organizaciyu-obovyazkovogo-proxodzhennya-mediko-psixologicnoyi-reabilitaciyi-viiskovosluzhbovciv-nacionalnoyi-gvardiyi-ukrayini-ta-policeiskix-zi-zminami-vnesenimi-nakazom-mvs-vid-26122018-1055>
21. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii nadannia reabilitatsiinoi dopomohy na reabilitatsiinykh marshrutakh: Nakaz MOZ [On the approval of the Procedure for the organization of rehabilitation assistance on rehabilitation routes: Order of the Ministry of Health] № 2083 vid 16.11.2022 roku [Cited 18.09.2024] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1516-22>

Мета – аналіз законодавчої бази стосовно правових підстав медичного забезпечення співробітників МВС у мирний і воєнний час.

Матеріали та методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було досліджено закони України, розпорядження Кабінету Міністрів, накази Міністерства внутрішніх справ України методом контент-аналізу: з усієї законотворчої бази були відібрані лише ті документи, що стосувалися організації охорони здоров'я, в тому числі й у воєнний час, співробітників МВС.

Результати дослідження. Для дотримання вимог нормативно-правових актів щодо проведення реабілітації співробітникам МВС з захворюваннями кістково-м'язової системи в ДУ «ТМО МВС України по Полтавській області» створено низку наказів з урахуванням особливостей роботи й можливостей закладу. В основі лежить Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», згідно з яким вийшла Постанова КМУ «Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я» від 03.11.2021 року № 1268, на основі яких вийшли накази МОЗ «Про затвердження Порядку організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах» 16.11.2022 р. № 2083 та Наказ по ТМО від 07.04.2023 р. «Про затвердження програм реабілітації та реабілітаційних маршрутів пацієнта». Були прийняті такі документи: Порядок організації надання реабілітаційної допомоги на реабілітаційних маршрутах, Програма реабілітації для хворих із захворюваннями та порушеннями опорно-рухового апарату, Маршрут пацієнта при наданні реабілітаційної допомоги та відновного лікування.

Висновки. Нормативно-правові акти, які були опубліковані після початку воєнних дій в Україні, та зміни, які в них внесені, суттєво відрізняються від попередніх редакцій зі зміщенням акцентів на своєчасну профілактику. За період від початку воєнних дій в Україні до сьогодні система надання медичної допомоги співробітникам МВС удосконалюється в напрямку профілактики хвороб (зокрема, захворювань кістково-м'язової системи) і реабілітації.

Ключові слова: профілактика, реабілітація, захворювання кістково-м'язової системи, воєнні дії, МВС, медичне забезпечення.

Purpose: analysis of the legislative framework regarding the legal basis of medical support for employees of the Ministry of Internal Affairs in peacetime and wartime.

Research materials and methods. To achieve the goal, a study of the laws of Ukraine, orders of the Cabinet of Ministers, and orders of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine was conducted using the method of content analysis: from all the legislative base, only those related to the organization of health care, including during wartime, employees of the Ministry of Internal Affairs, were selected.

Research results. In order to comply with the requirements of legal acts regarding the rehabilitation of Ministry of Internal Affairs employees with diseases of the musculoskeletal system, a number of orders have been created in the State Institution “Territorial Medical Association Of The Ministry Of Internal Affairs Of Ukraine For Poltava Region” taking into account the specifics of the work and the facilities of the institution. The basis is the Law of Ukraine “On rehabilitation in the field of health care”, according to which the Resolution of the CMU “Some issues of the organization of rehabilitation in the field of health care” of 03.11.2021 No. 1268 was issued, on the basis of which the orders of the Ministry of Health “On approval Procedure for the provision of rehabilitation assistance on rehabilitation routes” 16.11.2022 No. 2083 and Order on TMO dated 07.04.2023 “On approval of rehabilitation programs and patient rehabilitation routes”: the procedure for the provision of rehabilitation assistance on rehabilitation routes; rehabilitation program for patients with diseases and disorders of the musculoskeletal system; the patient’s route during the provision of rehabilitation care and restorative treatment.

Conclusions. Normative-legal acts that were published after the start of hostilities in Ukraine and the changes made to them are significantly different from previous editions with a shift in emphasis to timely prevention. During the period from the start of hostilities in Ukraine to the present, the system of providing medical assistance to employees of the Ministry of Internal Affairs has been improved in the direction of disease prevention (including diseases of the musculoskeletal system) and rehabilitation.

Key words: prevention, rehabilitation, diseases of the musculoskeletal system, military operations, the Ministry of Internal Affairs, medical care.

Відомості про автора

Сергата Євгенія Володимирівна – начальник Державної установи «Територіальне медичне об'єднання МВС України по Полтавській області»; вул. Симона Петлюри, 64, м. Полтава, Україна, 36000.
evgeniya.sergata@gmail.com, ORCID ID 0009-0000-1892-9852

Стаття надійшла до редакції 20.09.2024

Дата першого рішення 24.09.2024

Стаття подана до друку 16.12.2024